

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm Verbum assumpserit verum corpus humanum, & animam
rationalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

modis; ex pura misericordia, & liberalitate Dei, gratis condonando homini totam offensam; ex iustitia imperfecta, qualemcumque satisfactionem accipiendo, & debiti reliquum condonando, & ex perfecta iustitia, aequalem pro offensa satisfactionem exigendo.

3. Modus redimendi genus humanum ex perfecta iustitia prioribus aliis duobus convenientior est, tum ex parte hominis; major enim gloria ejus est, quod non indigeat liberali condonatione, & satisfacere possit ex perfecta iustitia; tum ex parte Dei, quia in tali redemptione magis relucet attributa divina, nempe summa iustitia, aequalem satisfactionem exigendo summa misericordia tribuendo facultatem exhibendi satisfactionem aequalem; & summa sapientia, in uno & eodem opere conjungendo virtutes duas, quae videntur conjungi non posse, summam scilicet iustitiam cum summa misericordia.

Igitur convenientissimum fuit, genus humanum redimi ex iustitia perfecta; sic autem redimi non potuit, ut suo loco ostendetur, sine unione hypostatica personae divinae cum natura humana, vel angelica; aliunde verò convenientius fuit redimi per unionem hypostaticam personae divinae cum humana, quam cum angelica natura: convenientius enim fuit, redimi per Deum hominem, quam per Deum Angelum; nam quia homo offenderat Deum convenientius erat, ut homo satisfaceret Deo offenso: Præterea, sic major erat demonis confusio, quod vinceretur à natura, quam vicerat. Igitur convenientissimum fuit, Verbum incarnari ad redimendum genus humanum. Unde ad objectionem. *R. neg. min.*

At inquit. Major liberalitas est & charitas, gratis condonare, quam exigere satisfactionem. Item majoris est virtutis injuriam gratis remittere, quam postulare satisfactionem. *R. ad 1.* Est revera major liberalitas, &c. si non dentur vires & gratia ad satisfaciendum: secus verò, si dentur. Deus autem sic aequalem satisfactionem exegit ab homine, ut simul ei dederit omnia ad talem satisfactionem exhibendam necessaria, suum nempe Filium unigenitum dando, & ita, ut dicitur Ps. 84. *Misericordia & veritas obviaverunt sibi, iustitia & pax osculate sunt.*

Ad 2. R. In privatis saepe majoris virtutis est, gratis remittere injuriam, quam satisfactionem postulare; at non est majoris virtutis in Principe, ad quem delictorum vindicta pertinet: non enim expedit delicta manere impunita. Quod verissimum est, praesertim quando Princeps ita satisfactionem exigit, ut simul det vires ad satisfaciendum necessaria. Vide ad sanctum Thomam hic q. 1. art. 2. in O.

Quæres 1. utrum seculi revelatione divina & fide, solo lumine naturali cognosci possit, incarnationem possibilem, vel impossibilem esse.

R. 1. non posse lumine naturali evidenter cognosci, aut demonstrari, incarnationem esse impossibilem. Ratio est, quia falsi dati demonstratio non potest: at quod incarnatio sit impossibilis, est falsum, ut patet ex dictis articulo 2. Ergo, &c.

R. 2. solo lumine naturali evidenter cognosci, aut demonstrari non posse, quod possibilis sit incarnatio.

Nam ad hoc cognoscendum & demonstrandum, tria cognita necessaria sunt, quæ tamen solo lumine naturali non possunt cognosci; videlicet quod natura humana possit existere, & non per se subsistere; quod tres sint personæ in Deo; quod uni ex illis natura humana conjungi substantialiter, & in ea subsistere possit.

At inquit. Angelus solo lumine naturali naturam humanam, & totam ejus capacitatem comprehendit. Ergo solo lumine naturali cognoscit, quidquid in illa, vel circa illam potest fieri; adeoque solo lumine naturali cognoscit, illam uniri posse substantialiter personæ divinae, atque in ea subsistere. *R.* Angelum solo lumine naturali penetrare humanæ naturæ capacitatem naturalem, non verò obedientialem: unde solo lumine naturali cognoscit id omne, quod in illa aut circa illam fieri potest naturaliter: secus verò id

omne quod in illa aut circa illam supernaturaliter fieri potest. Quod autem natura humana substantialiter uniatur personæ divinae, & in ea subsistat, non potest fieri, nisi supernaturaliter: quare hoc fieri posse solo lumine naturali non cognoscit Angelus.

At inquit. Angelus solo lumine naturali cognoscit Deum esse omnipotentem. Ergo solo lumine naturali cognoscit, Deum posse id omne, quod contradictionem non implicat. Sed incarnatio contradictionem non implicat. Ergo Angelus solo lumine naturali cognoscit, incarnationem possibilem esse Deo. *R.* Angelus solo lumine naturali cognoscit in genere Deum esse omnipotentem, & posse id omne, quod non involvit repugnantiam; at non cognoscit distinctè & in particulari, hoc vel illud mysterium repugnantiam non involvere; cum lumine naturali non penetrat omnipotentiam divinam, & creaturæ capacitatem obedientialem.

Quæres 2. utrum solo lumine naturali cognosci aut demonstrari possit, quod facta sit incarnatio.

R. neg. Quia 1. non potest naturaliter cognosci, quod Trinitas existat. Ergo naturaliter cognosci non potest, Filium Dei esse incarnatum. 2. Nullum est principium, nullusque naturalis effectus, ex quo incarnatio possit evidenter colligi.

At inquit. Ex miraculis Christi poterat evidenter colligi eum esse Deum, & consequenter evidenter colligi poterat, factam esse incarnationem. *R.* miracula Christi fuisse effectus supernaturales, & quamvis evidenter vera fuerint evidentiæ simplici, evidentiæ illam solo lumine naturali attingi non potuisse sufficienter ad hoc, ut ex illis pliusquam probabiliter colligeretur, Christum esse Deum, adeoque incarnationem in eo factam esse.

At inquit. Angelus potest naturaliter cognoscere humanitatem Christi non subsistere per se. Ergo potest naturaliter cognoscere, quod subsistat in alio, & quod non subsistat in alia creatura. Ergo naturaliter cognoscere potest, quod in Deo subsistat. *R. neg. ant.* Cum enim natura humana non subsistat in se per modum sibi realiter superadditum se per seipsam, & quidem necessario, quamdiu non est alteri eam ulterius substantialiter complenti unita, certe Angelus non potest naturaliter cognoscere humanitatem Christi non subsistere per se, cum non possit naturaliter cognoscere, eam esse unitam Verbo substantialiter, & ab illo substantialiter, cognoscere compleri.

ARTICULUS IV.

Utrum Verbum assumpserit verum corpus humanum, & animam rationalem.

RESPONSIO I.

Verbum assumpsit verum corpus humanum, & animam rationalem.

Prima pars, nempe quod Verbum verum corpus humanum assumpserit, est contra Cerdonem, Marcionem, Manichæos; &c. & probatur 1. ex Scriptura, Joannis cap. 1. dicitur: *Verbum caro factum est.* At quomodo Verbum caro factum est, si non assumpsit corpus humanum? Lucæ cap. ult. Christus ipse ait: *Quid turbatis estis, & quæ cogitationes ascendunt in corda vestra (putando me esse phantasma) videte manus meas, & pedes, quia ipse sum: palpate, & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* At Christus sic loquendo, si non habuit verum corpus, discipulos suos decipere voluit, quod in Deum, qui summa veritas est, cadere non potuit. Idem de seipso dicit Lucæ cap. 18. *Tradetur gentibus (Filius hominis) & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postquam flagellaverint, occident eum, & tertia die resurget.* Quæ omnia falsa sunt, & totidem mendacia, si Christus verum corpus non habuit. Denique in Scripturis Christus passim dicitur manducasse, dormivisse, flevisse, fatigatus

gatus fuisse ex itinere; quæ omnia non nisi verum corpus habenti convenire possunt: unde si Christus verum corpus non habuit, sed apparens tantum, in perpetua simulatione versatus est; quod Deo indignissimum esse, nemo non videt.

2. Ex symbolo Apostolico, Nicæno, & Constantinopolitano, in quibus Christus dicitur, passus, crucifixus, mortuus, & sepultus; quibus adde symbolum Athanasianum, in quo dicitur Christus perfectus Deus perfectus homo, ex anima rationali & humana carne subsistens.

3. Ex Patribus Augustino scilicet libro 83. quæstionum q. 14. ubi ait: *Si phantasma fuit corpus Christi, fessellit Christus; & si fallit, veritas non est; est autem veritas Christus non igitur phantasma fuit corpus ejus.* Leone Magno epist. 93. ad Turribium cap. 4. ubi de Priscillianistis die natali Domini, & diebus dominicis jejunantibus sic loquitur: *Quod utique ideo faciunt, quia Christum Dominum in vera hominis natura natum esse non credunt, sed per quamdam illusionem ostentata videri volunt, quæ vera non fuerint; sequentes dogma Cerdonis, atque Marcionis, & cognatis suis Manichæis per omnia concordantes.* Et Cyrillo Alexandrino in libro de recta in Dominum nostrum Jesum Christum fide, ad Theodosium Imperatorem scripto, in quo contra negantes Verbum factum esse carnem, seu Verbum verum corpus assumpsisse, sic argumentatur cap. 9. *Igitur si Dei Verbum caro factum non est, cum nec in eo, quod sustinuit, tentatum sit, non potest iis, qui tentantur, opem ferre, si quidem nulla in umbram passio cadere potest, atque ita omnia, quæ salutis nostre causa facta sunt, verè in nihilum recident. Nam quale dorsum, queso, pro nobis cadendum præbuit? aut quales percutientibus genas exhibuit? aut quomodo ad Judæorum verbera fortiter prestavit?*

At inquires. Angeli in veteri testamento sæpe apparuerunt in specie humana; nec tamen inde argui potest, eos fuisse verè homines, & assumpsisse verum corpus humanum. Ergo, &c. R. neg. conseq. Dispar enim omnino ratio est de Christo, & Angelis, qui apparuerunt in humana specie: nam hi Angeli brevi aliquo tantum tempore sic apparuerunt; nec aliquid sibi humani corporis proprium attribuerunt. At Christus è contra diutissime cum hominibus conversatus est; ex muliere natus, ab eadem per annos plures educatus; deinde à Judæis morti traditus, ac postea à mortuis suscitatus. Præterea, passim se hominem prædicavit, vocando se filium hominis, & humanos affectus sibi attribuit: quare vel confitendum est, eum habuisse verum corpus humanum; vel dicendum, quod per plures annorum decades in id unum incubuerit, ut ludificaretur homines, quod tamen de Deo sine manifesta impietate asseri non potest.

Secunda pars, nempe quod Verbum assumpsit animam rationalem, est contra Arianos, & Apollinarios, & probatur 1. ex Scriptura. Nam Matth. cap. 26. Christus ipse ait: *Tristis est anima mea usque ad mortem* (supple. propter duriciem, & ingrati tudinem Judæorum, propter instantem ignominiosissimam & crudelissimam mortem, &c.) Ejusmodi autem tristitia cadere non poterat, nisi in animam intellectivam & rationalem: talis enim tristitia non est corporis, aut etiam animæ sensitivæ, sed animæ rerum spiritualium apprehensivæ, & præcixæ futurorum, qualis perfectio non est, nisi sola anima rationalis. Ergo Christus non solum corpus humanum, sed etiam animam rationalem habuit. Ergo, &c.

2. Ex Concilio Romano IV. Damaso præfide, quo tempore Gratianus Occidentis & Orientis Imperator factus est, celebrato, & anathematismo septimo sic pronuntiante: *Anathematizamus eos, qui pro hominis anima rationali & intelligibili, dicunt Dei Verbum in humana carne versatum, cum ipse Filius sit Verbum Dei, & non pro anima rationali & intelligibili in suo corpore fuerit, sed nostram, id est, rationalem & intelligibilem sine peccato animam suscepit, atque salvaverit.* Et ex quinta Synodo generalis canonè 4. anathematizante eos, qui non consen-

tunt unitatem Dei Verbi ad carnem, animatam animam rationabili & intellectualem, secundum compositionem, sive secundum subsistentiam factam esse.

3. Ratione. Nam 1. Si Verbum est pro anima in Christo, Verbum est forma substantialis, est actus corporis, est pars, est ens incompletum, & ulterius complebile, quæ omnia evidenter Deo repugnant. 2. Verbum id totum assumpsit, quod salvavit: at qui salvavit nos potissimum secundum animam rationalem. Ergo, &c.

Hoc adversus Apollinarem argumentum usi sunt Patres, ut Athanasius in sermone contra omnes hæreses. *Alloquamur, inquit, novam hæresim, quæ ex Syria in Ægyptum promanavit, & Apollinarios, ipsumque Apollinarem, novum dogma proferentem, (Filius Dei) corpus solum ex illibata Virgine sumpsisse, Deumque vicem animæ subisse. . . Quid ais (Apollinaris) cum perfectus homo ob pravitationem mandati è Paradiso dejectus, in mortem ceciderit, ejus tantummodo carnem redemptam, recuperatamque esse à Christo, arbitraris?*

Gregorius Nazianzenus in prima ad Celdonium epistola, in qua hæc scribit: *Si quis in hominem mentem carentem sperat, amens perfectio est, nec dignus, qui totus salutem donetur: nam quod assumptum non est, curationis est expertus: quod autem Deo unitum est, hoc quoque salutem consequitur: si dimidia tantum ex parte Adam lapsus est, dimidiatum quoque sit, quod assumptum est, & quod servatur: si autem totus peccavit, toti quoque homini unitus est. Dei Filius, actoti salutem affert, &c.*

Et Joannes Damascenus lib. 3. orthodoxæ fidei cap. 6. *Totum, inquit, me totum assumpsit, ac totus toti unitus est, ut toti salutem afferret: nam alioquin medicina quidem ei allata est, quod assumptum non est. Ergo Dei Verbum per mediam mentem carni unitum est, interj. tam videlicet inter Dei puritatem, & carnis crassitatem. Eodem planè modo ratiocinatur sanctus Thomas opusc. 2. cap. 204. & cap. 205. ubi contra Apollinarem disputans, & probans, Verbum homini Christi pro intellectu & ratione non fuisse, sic ait: *Fuisset contra incarnationis finem, qui est reparatio humane nature, quæ quidem principaliter incipit reparari, quantum ad intellectivam partem, quæ particeps peccati esse potest: unde præcipue conveniens fuit, ut (Verbum) intellectivam hominis partem assumeret.**

Declaratur & stabilitur amplius utraque pars simul, 1. Auctoritate Patrum, Ambrosii scilicet in caput 22. Lucæ, ubi ad hæc Christi verba: *Tristis est anima mea*, alludens, ita loquitur: *Tristis est, non ipse (Deus) sed anima. Non est tristis sapientia, non divina substantia, sed anima. Suscepit enim animam meam, suscepit corpus meum, non me fessellit, ut aliud esset, & aliud videretur.* Et Damasceni loco proxime citato, ubi ait: *Toti humane nature totam divinitatis essentiam unitam esse asserimus: neque enim Deus Verbum quidquam eorum, quæ cum nos initio fingeret, nature nostre inserit, prætermisit: sed omnia assumpsit, hoc est, corpus, animam intelligentem, & ratione præditam, eorumque proprietates.* Consule Patres alios articulo superiore laudatos.

2. Ex Conciliis generalibus, Constantinopolitano primo in symbolo, in quo de Filio Dei dicitur: *Homo factus est.* Ephesino primo actione 1. epistolam Cyrilli ad Nestorium, quæ incipit, *Intelligo quosdam, ut orthodoxam approbante, & suscipiente, in qua hæc verba leguntur: Asserimus autem, Verbum unita sibi secundum hypostasim carne animata rationali anima, inexplicabili incomprehensibilique modo hominem factum, & hominis Filium exitisse.* Calchedonenf actione 6. in fidei expositione, dicente de Christo: *Docemus eundem perfectum in deitate, & eundem perfectum in humanitate, Deum verum & hominem verum, eundem esse animam rationalem & corpore, consubstantialem Patri secundum deitatem, consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem.* Constantinopolitano tercio hæc eadem Calchedonenfis verba repetente, & Nicæno secundo pariter actio-

ne

ne 7. in definitione Christum agnoscere perfectum Deum, & perfectum hominem.

Ex his autem sic adhuc brevitè argumentor. Filius Dei per incarnationem factus est homo; Christus est perfectus homo, est verus homo. Atqui homo est totum substantiale ex corpore humano, & anima rationali constans. Ergo, &c. Item Filius Dei incarnatus, nobis consubstantialis est secundum humanitatem; sicut Deo Patri consubstantialis est secundum divinitatem. Ergo sicut Patri consubstantialis est secundum divinitatem, quia unam & eandem numero naturam divinam habet cum Patre: ita nobis secundum humanitatem consubstantialis est, quia unam & eandem specie naturam humanam habet nobiscum, adeoque naturam humanam habet, corpore & anima rationali constans. Amplius, Christus Deo Patri consubstantialis est secundum divinitatem, quia habet attributa omnia essentialia, quibus constituitur divinitas. Ergo nobis consubstantialis est secundum humanitatem, quia habet partes omnes essentielles quibus natura humana constituitur.

RESPONSIO II.

Verbum assumpsit corpus humanum ex Virgine Maria.

Prob. I. Ex Scriptura. Nam Matthæi c. I. dicitur: Jacob genuit Joseph virum Mariæ de qua natus est Jesus qui vocatur Christus. Et inferius: Noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est: pariet autem filium, & vocabis nomen ejus Jesum. Luc. c. I. Mariæ dicit Angelus: Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus Jesum: Hic erit magnus, & Filius altissimi vocabitur. Et inferius: Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi; ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Et Apostolus ad Galatas cap. 4. sic ait: At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere.

2. Ex symbolis, Apostolico scilicet, in quo dicitur: Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine. Constantinopolitano, in quo dicitur: Et incarnatus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine. Et Athanasiano, in quo hæc habentur: Deus est ex substantia Patris ante omnia secula genitus; & homo est ex substantia matris in secula natus.

3. Auctoritate Conciliorum generalium, Ephesini scilicet, à quo approba est, & suscepta Cyrilli ad Nestorium epistola, in qua hæc leguntur: Non dubitarunt (sancti Patres) sacram Virginem Deiparam appellare; non quod Verbi natura, ipsiusve divinitas ortus sui principium ex sancta Virgine sumpserit; sed quod sacrum illud corpus, anima intelligente perfectum, ex ea traxerit, cui & Dei Verbum secundum hypostasim unitum; secundum carnem natum dicitur. Chalcedonensis: in definitione fidei dicentis: Ante secula quidem de Patre genitum secundum deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostram salutem ex Maria Virgine Dei genitricis secundum humanitatem, unum eundemque Christum, &c. Constantinopolitani secundi, canone secundo anathematizantis eum, qui non confiteretur Dei Verbi duas esse naturas, unam quidem ante secula ex Patre, alteram vero in ultimis diebus ejusdem ipsius, qui de cælis descendit, & incarnatus de sancta gloriosa Dei genitrice & semper Virgine Maria, natus est ex ipsa Constantinopolitani tertii, in fidei expositione verba. Chalcedonensis proximè citata adoptantis. Nicæni secundi, in definitione fidei, in qua sic loquuntur Synodi Patres: Confitemur autem & Dominam nostram sanctam Mariam proprie ac veraciter Dei genitricem, quoniam peperit carne unum ex sancta Trinitate, Christum videlicet Deum nostrum.

4. Auctoritate Patrum, & primò quidem eorum, qui scripserunt ante quartum sæculum, & quorum testimonia relata sunt articulo superiore. 2. Eorum: qui post tertium sæculum, sed ante Ephesinam Synodum scripserunt; pro quibus omnibus sint Athanasius, qui

in sua ad Epictetum epistola, in Ephesina Synodo laudata, sic loquitur: Quomodo quidam, qui inter Christianos censentur, in questionem vocare audent, Dominusne, quem Maria in lucem edidit, natura quidem & essentia Dei Filius existat, secundum carnem vero ex semine David, & sanctæ Mariæ carne ortum ducat? ... Quomodo rursum christiani hominis appellationem usurpare non verentur, qui Verbum in hominem sanctum, perinde ac in aliquem Prophetarum, descendisse asserunt, & non ipsum, sumpio ex Maria corpore, hominem factum, sed alium Christum, alium rursum esse Dei Verbum, quod ante Mariam, & secula erat Filius Patris.

Gregorius Nazianzenus in epistola I. ad Cledonium, in qua sic ait: Si quis Mariam Deiparam esse inficiatur, à Deo alienus est. Si quis per Virginem, perinde ac per fistulam, measse, nec in ea divino humanoque modo simul formatum esse dixerit, divino quidem, quia citra viri commercium, humano vero, quia communi pregnantium lege anathema sit.

Et Ambrosius libro primo de fide cap. 16. ubi hæc Apostoli verba, Misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, sic interpretatur: Filium, inquit, suum, non unum de multis, non communem, sed suum, suum cum dicit, generationis æternæ proprietatem significavit. Hunc postea factum ex muliere asseruit, ut factura non divinitati, sed assumptioni corporis adscriberetur, factum ex muliere (Maria scilicet) per carnis susceptionem, &c.

3. Ex Patribus qui scripserunt post Ephesinam Synodum; pro quibus omnibus hic nobis duo sufficient, nempe sanctus Leo in sua ad Flavianum epistola, in qua sic loquitur: Idem verò sempiterni genitoris unigenitus sempiternus, natus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; que natiuitas temporalis illi natiuitati divine & sempiternæ nihil minuit, nihil contulit... conceptus quippe est de Spiritu sancto intra uterum Matris Virginis, que ita illum salva virginitate edidit, quemadmodum salva virginitate concepit.

Et sanctus Damascenus lib. 3. orthodoxæ fidei cap. 2. ubi hæc habet: Neque enim Deus Verbum præexistenti seorsim carni unitus est, verum posteaquam in sanctæ Virginis utero immigravit, citra ullam circumscriptionem in hypostasi sua, ex castis ipsius perpetuæ Virginis sanguinibus carnem animæ rationali atque intellectuali animatam condidit, humane nimirum conspersione primitias assumens, ac Verbum ipsum carni hypostasis factum est, &c.

Dices. Apostolus, prima Corinthiorum cap. 15. ait: Primus homo de terra terrenus; secundus homo de cælo cælestis. Ergo falsum est, quod Verbum corpus humanum assumpserit ex Virgine Maria. R. neg. conf. Nam Apostolus Christum appellat hominem cælestem, & dicit eum de cælo venisse, quia sic est homo, ut etiam sit Deus, cum sit persona divina in duabus naturis subsistens. Hanc responsionem suggerit Leo Magnus in sua ad Flavianum epistola: Propter hanc, inquit, unitatem personæ, in utraque natura intelligendam, & Filius hominis legitur descendisse de cælo, cum Filius Dei carnem de ea Virgine, de qua est natus, assumpserit.

ARTICULUS V.

Utrum Verbum ita assumpserit corpus & animam, ut divinitas, corpus, & anima in unam naturam coaluerint.

RESPONSIO.

Verbum non ita assumpsit corpus humanum, & animam rationalem, ut divinitas, corpus, & anima in unam coaluerint naturam: sed post unionem in Christo duæ sunt naturæ integræ, distinctæ, & inconfusæ, nempe divina & humana.

Est contra Eutychem, & probatur I. ex Patribus, qui ante exortam Eutychanam hæresim scripserunt; pro quibus omnibus erunt Athanasius, in lib. de incarnatione.